

30.11.23
Укр.мова

Клас: 9-А (1гр.), 9-Б (2гр.)
Вч.: Харенко Ю.А.

**Тема: РМ Усний твір-роздум у публіцистичному стилі мовлення
на суспільну тему**

Мета: повторити відомості про публіцистичний стиль мовлення, особливості побудови твору-роздуму, ознайомитися з вимогами до творів цього типу; розвивати вміння підпорядковувати висловлювання темі та меті спілкування; удосконалювати навички редагувати власний текст; навчитися критично оцінювати інформацію з соціальних мереж; учити розрізняти маніпуляції в рекламі на телебаченні та в соціальних мережах; розвивати творчі вміння формулювати проблеми, що хвилюють сучасну молодь, критично оцінювати факти навколишньої дійсності; робити свідомий вибір, приймати рішення та обґрунтовувати їх; розвивати вміння дотримання правил безпеки в соціальних мережах та етики спілкування в інтернеті; розвивати комунікативні вміння, виховувати почуття патріотизму та людської гідності.

Епіграф до уроку:

Таке століття — навіть зрячі йдуть
наосліп.

Ліна Костенко

Хід уроку

I. Організаційний етап.

Гра «Асоціація».

Крила — свобода, політ, воля....

Перегляд відео Богдан Ступка, вірш Ліни Костенко "Крила"

<https://www.youtube.com/watch?v=kkHMxXsnE5k>

Пригадати фразеологізми із словом «крила», їх значення.

відчувати крила за плечима

обламувати крила

ростуть (виростають) крила

опустити крила

як на крилах

обпалювати собі крила

під своє крило

складати крильця підрізати крила

давати крила

Що ж людині потрібно для того, щоб бути щасливою? (Відповіді учнів).

II. Актуалізація опорних знань учнів.

«Мозковий штурм».

- Які типи мовлення вам відомі?
- Які стилі мовлення ви знаєте?
- У якій галузі використовується той чи інший стиль мовлення?
- У якому стилі краще писати твір на суспільну тему?

III. Повідомлення теми уроку.

Разом пригадати основні характеристики публіцистичного стилю.

Робота з таблицею.

- З якою метою використовують публіцистичний стиль мовлення? *(Інформування, обстоювання суспільно-політичних ідей.)*
- Які основні ознаки публіцистичного стилю мовлення? *(Суспільно-політична лексика, емоційно забарвлені слова.)*
- У яких сферах спілкування використовують публіцистичний стиль мовлення? *(ЗМІ, політичні виступи.)*

Стиль мовлення	Функції	Основні ознаки	Жанри
Публіцистичний стиль мовлення - функціональний різновид літературної мови, який використовують у засобах масової інформації та суспільно-політичній сфері.	<i>інформування; обстоювання і пропаганда суспільно-політичних ідей</i>	<i>доступна широкому загалу мова й формулювання; логічність доводів, точність фактів; використання суспільно-політичної лексики, емоційно забарвлених слів, риторичних фігур, фразеологічних зворотів, художніх засобів.</i>	<i>публічний виступ, нарис, стаття, репортаж, рецензія</i>

Публіцистичний стиль мовлення — це функціональний різновид літературної мови, який використовують у засобах масової інформації та суспільно-політичній сфері.

Функції:

- інформування;
- обстоювання і пропаганда суспільно-політичних ідей.

Основні ознаки:

- доступна широкому загалу мова й формулювання;
- логічність доводів, точність фактів;
- використання суспільно-політичної лексики, емоційно забарвлених слів, риторичних фігур, фразеологічних зворотів, художніх засобів.

Жанри: публічний виступ, нарис, стаття, репортаж, рецензія тощо.

Ми не можемо не реагувати на події, що відбуваються в країні. Багато новин дізнаємося з газет, телебачення, інтернету. Ми можемо висловити власну думку, ставлення до почутого, побаченого. При цьому користуємося суспільною лексикою, відповідним стилем. Наші роздуми про події суспільного життя найчастіше мають ознаки публіцистичного стилю.

Сьогодні ми спробуємо себе в ролі журналістів і напишемо твір на тему, яка має суспільне значення « **Що таке справжня свобода і чи може бути вільною людина в сучасному світі?** ».

Епіграфом до уроку є слова Ліни Василівни Костенко: «**Таке століття — навіть зрячі йдуть наосліп**».

- Як ви розумієте цей вислів?
- Чи може людина в сучасному світі бути вільною від засилля різноманітної інформації, яка йде з телебачення, засобів соціальних мереж?
- Що, на вашу думку, позначає слово «свобода»?
- Чи є тотожними лексичне значення слів «свобода» і «воля»?
- Чи вільна людина у сучасному суспільстві?

IV. Активізація мовленнєвої діяльності школярів.

Особливості твору на суспільно-політичну тему.

1. Робота над твором-роздумом на суспільно-політичну тему передбачає з'ясування проблем, що стосуються життя і політики нашої держави.
2. Композиція тексту-роздуму має такі обов'язкові компоненти, як теза (основна думка), докази (аргументи), приклади із суспільного життя, висновки. Теза, як правило, міститься на початку висловлювання, проте іноді перед нею ще буває невеликий вступ.
3. Характерним для творів-роздумів є вживання вставних слів (на мою думку, по-моєму, наприклад, скажімо) і речень (Я вважаю, що ...; Я думаю, що ...), що служать засобами зв'язку між реченнями та абзацами. Крім того, для творів-роздумів на суспільно-політичні теми характерне активне вживання суспільної лексики.

4. Змістовність і переконливість складеного твору-роздуму залежить від уміння дібрати, осмислити найцікавішу інформацію.

Темою сьогоденного усного твору-роздуму є свобода вибору та маніпуляція в рекламі на телебаченні, в соціальних мережах.

Чи стикалися ви вже з обманом у соціальних мережах? Чи можете навести приклади?

Пропоную переглянути фото та впізнати людей, зображених на них.

Гра «Впізнай героя». Що їх об'єднує?

Так, вони є обличчям реклами тих чи інших товарів та послуг.

Що ж таке реклама?

Які види реклами вам відомі? (соціальна, політична, комерційна).

Основний зміст реклами – продаж товарів, одержання прибутку – не є сам по собі приводом для засудження. Врешті-решт, ми всі прагнемо до багатства та успіху. Це нормально. Та ми не повинні миритися зі спробами отримати вигоду шляхом цинічного маніпулювання споживачами.

Маніпуляція – вид психологічного впливу, майстерне виконання якого веде до прихованого порушення в іншої людини намірів, що не збігаються з його актуально наявними бажаннями. Значна частина різноманітних психологічних впливів у рекламній діяльності є не чим іншим, як формою маніпуляції. Адже головне завдання будь-якого рекламіста – зробити так, щоби споживач сприймав рекламне твердження як свою особисту думку. У виробників реклами це не завжди виходить з цілої низки причин, але те, що реклама – це багато в чому психологічне маніпулювання, відзначають практично всі провідні рекламісти, а також фахівці в галузі вивчення психології реклами.

Вчитель. Зверніть увагу на наступні фото (колір, інформаційне навантаження, музичне оформлення).

Ключові слова: «Україна», «козацька сила», «наше», «рідна земля».... Використовуються образи національних героїв, історичних і фольклорних персонажів, національні костюми і так далі.

Використання в рекламних роликах особливих слів: фантануй, снікерсуй, пломбірленд, напромити,

“Ред Булл надає крила” – знайома фраза? І реклами зазвичай усі теж знайомі: це мальовані ролики із усілякими “окриленими” персонажами (принаймні, саме такою є реклама цього енергетичного напою на українському телебаченні). Що ж рекламує Ред Булл?

А як же свобода вибору? Що ж людині надає крила? Ми отримали можливість самим визначати якість культурного продукту, який би хотіли мати. Розумним і високоосвіченим людям, які виховані на високому мистецтві, психологічно важко змиритися із засиллям непотребу. Але його буде ще більше, бо маскультура дуже швидко переорієнтувалася на потреби сіренької маси. А втім, — нікому і ніщо не заважає вимкнути телевізор під час показу того чи іншого рекламного ролика і взяти в руки гарну книжку. Категорії занепаду чи, навпаки, розквіту культури та духовності — то категорії відносні, залежні від суб'єктивного смаку.

Відповідно до ваших запитів, мережа має інформацію про ваші зацікавлення, а тому пропонує рекламу, яку алгоритми підбирають саме для вас. Також час від часу слід перевіряти в налаштуваннях, що сайти знають про вас. Наприклад, коли бачите будь-яке рекламне оголошення в соціальних мережах, натисніть «чому я бачу цю рекламу», тоді система вам покаже інформацію, яку вона про вас має, зокрема визначені нею ваші вподобання та зацікавлення. Їх потрібно змінювати час від часу, щоб не посилювати інформаційну бульбашку і розуміти, які ще варіанти у вас є.

V. Самостійне складання учнями усного твору-роздуму в публіцистичному стилі на суспільну тему «Що таке справжня свобода і чи може бути вільною людина в сучасному світі?»

VI. Виступи учнів зі складеними творами-роздумами.

VII. Підсумки. Рефлексія. Оцінювання.

Інтерактивна вправа «Мікрофон».

- Який твір-роздум вас найбільше вразив, захопив? Чому?

- Чи єї позиції ви не поділяєте? Чому?
- Які недоліки у почутих творах ви помітили? Як їх виправити?

VIII. Домашнє завдання.

Дописати твір у зошит, повторити СПР з підрядними обставинними.